

Modely historických plachetnic - kategorie NSS

Na rozdíl od plachetnic kategorie **S – Sail**, kde je dáno pravidly stavebními všemi – rozměry, plocha a typ oplachtění je u modelů kategorie **NSS – Navigate Scale Sail** naopak možné teoreticky cokoli. Tak je možné si zvolit loď, která se vám líbí, zvolit její měřítko, samozřejmě s ohledem na rozměry a zejména výtlač-váhu modelu, a model postavit. **Základní rozdělení modelů do čtyř kategorií NSS, označených A až D je podle typu oplachtění.**

Kategorie **NSS-A, bermudské oplachtění**, je asi nejvíce známé ze současných plachetnic, které můžeme vidět na našich přehradách i na dovolených u moře. Oplachtění tvoří výhradně plachty trojúhelníkového tvaru. Počet stěžňů nerozhoduje. Tyto lodě, a to jak velké, tak jejich modely, se vyznačují **výbornými plavebními vlastnostmi, velkou stoupavostí při jízdě proti vtru a jednoduchostí ovládnutí.** Na modelu v těsnosti stačí dva servopohony – jeden pro ovládnutí směru plavby kormidlem a druhý pro povolení i přitážení plachet pomocí otáčivých.

Samozřejmě vyspělejší modely, které používají více plachet před hlavním stěžněm, například stěžňovku a kosatku, se nevyhnou k těmto

servopohonům, který zajišťuje přesunutí kosatky k levoboku i pravoboku přes stěžňovku. Podobné je to i v případě použití genui – tedy velké plachty, která svým cípem zasahuje až za stěžně. V této kategorii se potkávají modely, postavené podle předloh z **dvacátých a třicátých let minulého století, kdy se toto bermudské oplachtění začalo masivně prosazovat až po modely dnešních super-jacht postavených z karbonových materiálů.**

Kategorie **NSS-B** jde poněkud více do historie, a na hladinu vrací slavné škunery, kutry, lodivodské luny a vše, co má loď takzvané **gaflové oplachtění.**

Tyto lodě jednoduše poznáte tak, že alespoň jedna z plachet má tvar lichoběžníku. Přestože tyto lodě v současné době prožívají velký návrat a už jako repliky dávných předloh nebo i

současné konstrukce, v plavebních vlastnostech poněkud zaostávají za bermudským oplachtěním vystrojenými loděmi. Proto jim také patří jiná kategorie. Jejich **předlohy na mořích sloužily rybářům, lodivodům i plavbě pro zábavu již od devatenáctého století, možná i dříve.** Pokud se týká modelů a jejich vybavení, liší se od NSS-A minimálně. Jízda je však možná o něco složitější. V každém případě jsou tyto modely při jízdě majestátnější a vlnější pro diváky. Přeci jen jsou mezi námi snílci, kteří v dnešním světě přelstí pár knih o velrybářích i Moškého vlka Jacka Londona, a tyto lodě nás více vrátí do našich představ z dětství.

Těto kategorií, označenou **NSS-C**, jsou **lodě s alespoň jednou plachtou**. Patří do dvou kategorií, které v poloze nejvíce přitážených otáčí všechny plachty vždy v podélné ose lodí. U kategorie NSS-C musí být alespoň jedna plachta napřímená osou lodí. Tato kategorie je ještě více do historie a nabízí možnost postavit i **modely lodí, které brázdily oceány před více než sty lety**. Po technické stránce jsou modely této kategorie technicky oříznuté. Hlavní problém jsou právě příčné plachty. Někde je jejich účinnost maximální, například při jízdě na zadní vítr, někde jsou zase naopak pro model až nebezpečné, to zase když se do nich vítr opere ze špatné strany.

Tady už jednoduchost patřičných dvou kategorií nestačí a je nutno vymýšlet technická řešení, umožňující plachtu ve vhodný okamžik svinout, nebo naopak rozvinout i natočit do vhodného směru. U těchto modelů srdce diváků - snílků začíná tlouci naplno. Ano, to jsou **oně plachetnice, které vozily piráty s náklady zlata i objevitele nových kontinentů**. Do této kategorie také spadají i lodě s latinskými plachtami vídané dnes ponejvíce v arabských vodách.

Poslední kategorií je **NSS-D**. Dalo by se říci, že sem spadá vše, co se jinde nevešlo. Jsou zde zastoupeny **vícetrupé lodě, katamarany a trimarany, a také lodě s různými netradičními druhy oplachtění**, například ve tvaru pevných křídel i rotorů.

Vícetrupé lodě mohou dosahovat vyšších rychlostí, díky vyšší stabilitě a menšímu ponoru. Mají vlnitější klasické bermudské oplachtění a jízda s nimi přináší více adrenalinu do žil.

Text © Jiří Kreisel info@minisail.cz Foto © minisail.cz www.minisail.cz

